

4. søndag i fastetiden, 2. april 2017

Denne boken her... (holder frem bibelen)... den er gammel, sammensatt, på en del felter utdatert og ubrukelig som rettesnor for liv og lære, men samtidig er den å full av *nerve*, av *retning* og *vilje*, vilje til å nå inn til oss, selv 1800 år etter at det siste punktum er satt.

Dagens første tekst er en av disse fortellingene som vi helst ikke leser for små barn, og som de fleste voksne i dag også vil betakke seg for. Abraham som er villig til å slakte sin egen sønn, det er uforståelig for oss. Men så er det da et typisk eksempel på at verden så annerledes ut for 4000 år siden og at nomadefolk ikke er som oss, at alt er annerledes i vår kultur enn i den kulturen som denne boka gjenspeiler. Men hva med Gud, er han også annerledes nå enn den gang? Hva med denne logikken at Gud skal ha behov for blodige offer for å blidgjøres når vi har gjort noe galt? Hva med Jesus – hvorfor måtte *han* dø?

Det er presentert mange teologiske grunner, mer eller mindre logiske, for at Jesus måtte dø. Den enkleste og mest pragmatiske er vel kanskje den som øverstepresten Kaifas presenterer når den religiøse eliten i Jerusalem kalles sammen til krisemøte fordi Jesus er blitt så enormt populær. Hør hva som skjedde.

Dette hellige evangeliet står skrevet hos evangelisten Johannes i det 11. kapitlet.

Mange av jødene som var kommet til Maria og hadde sett det Jesus gjorde, kom til tro på ham. Men noen gikk til fariseerne og fortalte hva han hadde gjort. Da kalte overprestene og fariseerne sammen Rådet, og de sa: «Hva skal vi gjøre? Dette mennesket gjør mange tegn. Lar vi ham holde på slik, vil snart alle tro på ham. Så kommer romerne og tar både det hellige stedet og folket vårt.» En av dem, Kaifas, som var øversteprest det året, sa da: «Dere skjønner ingenting. Dere tenker ikke på at det er bedre for dere at ett menneske dør for folket, enn at hele folket går til grunne.» Dette sa han ikke av seg selv, men fordi han var øversteprest det året, talte han profetisk om at Jesus skulle dø for folket. Ja, han skulle ikke bare dø for folket, han skulle også samle til ett de Guds barn som er spredt omkring. Fra denne dagen la de planer om å drepe ham.

Slik lyder det hellige evangeliet.

«Det enkleste er pistol,» synger Tramteatret. Hvis du vil bli kvitt et problem, skyt ham, heng ham – eller som det het i Jesu samtid: Korsfest ham! Dette er den foretrukne løsningen de fleste steder hvor store motsetninger rår. Det å komme sammen

for å *diskutere* seg fram til en løsning, er faktisk litt eksotisk i manges øyne. Jesus var et problem, og han måtte drepes. Det religiøse rådet la sine planer, og bare dager senere, hadde de lyktes og Jesus var korsfestet. Men hva med Gud, var dette også en del av Guds plan?

Da evangeliene ble skrevet, ble Jesu død tolket inn i en forståelse av at Gud måtte ofre sin egen sønn for at vi skulle bli frelst og kunne kalles Guds barn. Synden måtte sones. Den gamle skikken med å ofre dyr; bukker, okser, duer eller lam, gikk ut på dato i det øyeblikket man aksepterte at Jesus var Guds sønn og det endelige offer, *det Guds lam som bærer verdens synder* som vi synger i nattverdliturgien.

Det gamle testamentets tekster, fra Gud som erstatter menneskeofferet Isak med en bukk, til lammene som ble slaktet og spist før hebreerne flyktet fra Egypt, til syndebukken som ble sendt ut fra israelittenes leir når folket trengte tilgivelse, spiller opp til dette ultimate offeret hvor Gud sender sin egen sønn som et sonoffer for våre synder.

Sett med religionshistoriske briller, er det nærliggende å avfeie

hele tanken på nødvendigheten av dette offervesenet. Er vår Gud virkelig en Gud som krever blodige offer for å blidgjøres? Hvis dere er som jeg, så rygger dere også tilbake for tanken. Men hvordan skal vi da forstå Jesu død? Hva var det egentlig som skjedde?

Vi liker å tro at Gud er en kjærlig Gud, som en god Far for alle sine barn, var han ikke det også på Abrahams tid og i gammeltestamentlig tid? La oss se på disse fortellingene én gang til, og se om det går an å lese dem på en annen måte: For det første må vi ha i mente at de er skrevet i en annen tid og i en kultur hvor blodige ofringer faktisk var utbredt i alle omkringliggende religioner. Det er ikke hyggelig å tenke på at Gud ville sette Abraham på prøve ved å la ham tro at han skulle ofre sønnen sin. Men la gå. Det som er poenget, er det som skjer i det Abraham hever kniven. I akkurat rette tid griper Gud inn og holder hånden hans tilbake. Han får et alternativ. Han redde av denne bukken som plutselig står dere og breker. Og etterpå blir dette stedet kalt: *Herren ser*.

Jeg griper fatt i denne tanken: Vår Gud er en Gud som ser på menneskene med et kjærlig blikk, som aldri ønsker å la det onde ramme oss, men som griper inn når nøden er størst. I hvert fall

gjorde han det akkurat der og da, så la oss ta dette som et tegn på Guds grunnleggende vilje til å redde sine barn.

Hebreerbrevet som vi hørte lest fra i sted, understreker denne tanken: Her kalles Jesus en øversteprest – og på den tiden la man én ting inn i den tittelen – øverstepresten var den som gjennomførte ofringene i templet på vegne av folket; men som forfatteren av hebreerbrevet skriver; «Vi har ikke en øversteprest som ikke kan lide med oss i vår svakhet, men en som er prøvet i alt på samme måte som vi.» Vår øversteprest, Jesus Kristus, ofrer ingen annen enn seg selv, ikke fordi han *må*, men fordi han *vil*. Hans offer trenger ikke å tolkes som en soning for synd – selv om det også er en mulig tolkning – men kan like gjerne tolkes som en kjærlighetsgjerning: Ved å gå inn i den ultimate lidelse som en korsfestelse er, viser han den ultimate *medlidelse* med oss mennesker. Hva vil Gud vise ved å sende Jesus og la ham dø: «For så høyt har Gud elsket verden,» sier Johannes. Det er kjærligheten, ikke vreden eller hevnbehovet som driver Gud. Han vil intet annet enn å redde sine barn, oss, inn i sitt rike.

Jeg må innrømme at jeg ikke alltid har det store behovet for å se

Jesu død som en soning for mine synder. Det moderne mennesket ser ikke sitt eget liv inn i den logikken som hersket på Abrahams tid og på Jesu tid. Vi tenker ikke så mye på synd og soning. Men noen ganger, og særlig hvis noen har forbrutt seg mot *oss*, kan behovet for å se forbryteren straffet blusse opp. Vi er ikke bedre enn at også vi trenger hevn i blant. Men også *jeg* gjør gale ting og har behov for å be om tilgivelse. Jeg er ikke bedre enn det. Da kommer Jesus meg til redning med sitt offer, og det gir mening når vi synger: *Du Guds lam som bærer verdens synder* - også mine.

Men enda mer enn tilgivelse, trenger jeg en Gud som ser og som griper inn i rette tid. Jeg trenger å vite at jeg har en himmelsk Far som vil det beste for meg, som ser meg når jeg fortviler, eller er deprimert, kjenner meg verdiløs og føler at alt håp er ute. Tenk om Gud da kan komme meg til redning! Han har gjort det før, han kan gjøre det igjen, for Gud er en Gud som ser, og Jesus, vår bror, har vært på alle de vanskeligste stedene i livet og gått de bratteste stiene – fordi han ville gå der sammen med meg og deg. Han gjorde det for oss. Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd som var, er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.